

Oponentský posudek na diplomovou práci Filipa Lexy

Román Obležená pevnost jako překladatelská výzva

Jádrem diplomantovy práce je výběrové srovnání tří překladů – anglického, francouzského a španělského – význačného čínského románu *Wéichéng* 围城 (*Obležená pevnost*, 1947) od spisovatele a literárního vědce Qián Zhōngshū 钱钟书 (1910–1998) v konfrontaci s původním zněním. Na základě dílčích teoretických premis jsou zvolena problematická místa několika typů a od jejich konkrétních řešení se odvíjí obecnější translatické úvahy. Příležitostně diplomant předkládá i vlastní praktické návrhy. Vlastní výklad se soustřeďuje do čtyř větších okruhů sledujících zmíněné typy překladatelských potíží, které čítají jmenovitě a) jevy kulturně specifické, b) jevy jazykově specifické, c) střídání jazykových rovin, d) metafory. Analytická část je uvedena zaprvé kapitolami týkajícími se kulturněhistorického pozadí vzniku textu a působení jejího autora a zadruhé nastíněním obecné problematiky překladu.

Rozvržení a stavba práce odpovídají účelu, výklad je veden kultivovaným a jasným jazykem. Celkově je zřejmá diplomantova solidní orientace v oboru i obeznamenost s románem a s nimi spojená schopnost zvolit relevantní příklady. Rozbor jednotlivých situací a jeho zhodnocení jsou poměrně přesvědčivé a ilustrativní i přesto, že se diplomant záměrně odmítl zabývat „nejrůznějšími překladatelskými teoriemi“ a za zastřešující rámec a zdroj konzultace v naléhavějších případech zvolil souhrnnou práci J. Levého. Diplomantův přístup ke vztahu překladatelských teorií a metateorií a překladatelské praxe v „krajíně textu“ *Obležená pevnost* ovšem zůstává jen velmi nejasný, nerozvedený a potenciálně problematický.

Přes zvolenou koncepci práce by bylo vítané, kdyby se diplomant v některých stěžejních bodech, jako jsou například otázky spojené s užíváním literárního (spíše než „klasického“) jazyka nebo s metaforou, opíral o širší základ v sekundární literatuře. Zejména v druhém případě je ke škodě věci zcela opominut rozsáhlý a rychle se zvětšující soubor odborné literatury k metafoře, těžící z oživení zájmu o tento jev v kognitivních vědách. Jako značně zjednodušený a nedostatečně rozvedený se jeví pojem „barokního stylu“ a případné paralely s evropským vývojem. Je přitom pravděpodobné, že některé Hutersovy názory na „barokní styl“ by v dnešní filologické barokologii stěží plně obstály. Nakonec vlastní diplomantova řešení jsou vítaným doplňkem, zjevná nahodilost jejich výskytu v jinak sevřené práci je však přece jen poněkud rušivá – nezdítko pak závěr oddílu bez jejich přítomnosti působí dojmem zklamaného očekávání.

Formální úroveň práce je nadprůměrná, byť se diplomant drobných kazů, jako je občasné střídání složitých a zjednodušených znaků, příležitostně nerespektování platných pravidel českého pravopisu či stylisticky nevhodné výrazy (*sprdne*, *lámání chleba*), nevyhnul. Vkusnou typografickou úpravu poněkud narušuje jen důsledné užívání uvozovky místo apostrofu.

Navrhuji hodnocení práce jako v ý b o r n á .

Témata k diskuzi: vztah hovorového a „klasického“ jazyka a jejich evropské paralely, pojem „barokního stylu“, role metafory v jazyce a v myšlení a její důsledky pro překladatelství.

V Praze 8. června 2011

Lukáš Zádrapa